

ת"פ 30054/08/19 - מדינת ישראל נגד אדם אחמד עבדאללה

בית המשפט המחוזי בירושלים
ת"פ 30054-08-19 מדינת ישראל נ' עבדאללה
8.8.2022
לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר
המאשימה
נגד
הנאשמים
אדם אחמד עבדאללה
מדינת ישראל

בא-כוח המאשימה: ישי זיגמן (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

בא-כוח הנאשם: עו"ד אורי בן נתן

גזר דין

על-פי הכרעת הדין מיום 8.12.2021, הנאשם, יליד 1989 (בן 30 במועד העבירות וכיום בן 33), הורשע בהתאם להודאתו בעבירת **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות**, לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **החוק**).

הסדר הטיעון

2. הודאת הנאשם והרשעתו כאמור, היו במסגרת הסדר טיעון, שהושג לקראת תום שמיעת ההוכחות. באותו שלב הסתיימה שמיעת עדי התביעה והנאשם, אך טרם נשמע עד ההגנה האחרון (עד תביעה, אשר לא התייצב להעיד ולאחר שהתביעה ויתרה על שמיעתו, ההגנה ביקשה להזמין). אף היה זה לאחר סחבת רבה אשר ננקטה בהליך הנדון ודחיית דיונים רבים. אמנם חלקם נדחה בשל ימי סגר ומגבלות אחרות על רקע התפרצות נגיף קורונה, אך רובם נדחו לבקשת ההגנה. בסופו של דבר הוגש תיק מוצגים והעדים נשמעו בדיון מיום 21.11.2021. שמיעת העד האחרון נקבעה ליום 8.12.2021, ובמועד זה הודיעו הצדדים על הסדר הטיעון ובהתאם לכך במועד זה ניתנה הכרעת הדין.

3. על-פי הסדר הטיעון, עובדות כתב האישום תוקנו, אך לא חל שינוי בעבירה וזאת תוך הבהרת המאשימה כי מלכתחילה הואשם הנאשם "בעבירת מחשבה פלילית של מודעות ולא כוונה, והדבר נשאר כך". בעניין העונש הוסכם כי המאשימה תעתור להשית על הנאשם שמונה-עשר חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי לנפגע. כן הוסכם כי ההגנה אינה מוגבלת בטיעוניה לעונש.

לבקשת ההגנה שירות המבחן התבקש להגיש תסקיר לעונש בעניינו של הנאשם. בשל בקשות ארכה מטעם שירות

המבחן, התסקיר הוגש רק ביום 3.7.2022 (כשבעה חודשים לאחר מתן הכרעת הדין). הטיעונים לעונש נשמעו ביום 6.7.2022 ולאחר דיון זה התבקשה חוות דעת הממונה על עבודות שירות, אשר הוגשה ביום 3.8.2022.

עובדות כתב האישום המתוקן

4. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 3.8.2019 סמוך לשעה 21:20, התפתחה קטטה בכפר עין נקובא, שבה היו מעורבים בני משפחת עבדאללה מצד אחד ומשפחת אחמד עבדאללה מהצד השני. במהלכה פגעו המתקוטטים בכלי רכב, הכו את המעורבים באלות ויידו אבנים ובקבוקי תבערה.

הנאשם, הנמנה עם בני משפחת אחמד עבדאללה, שמע על הקטטה, הצטייד באלה ונסע ברכבו לכיוון אחד ממוקדיה. בדרכו הוא נתקל במספר בחורים מבני משפחת עבדאללה, אשר עמדו על הכביש ואף רצו אחר כלי רכב שבהם נהגו בני משפחתו של הנאשם, אשר נסעו ברכבם לפניו. חלק מאותם בחורים היו רעולי פנים והם החזיקו בידיהם כלי תקיפה שונים.

למרות הימצאות אותם בחורים בדרכו של הנאשם, הוא לחץ על דוושת הגז ברכבו, האיץ את מהירות נסיעתו, נסע לעברם במהירות ופגע עם רכבו בעוצמה במוחמד עבדאללה (להלן - הנפגע), שהיה עם גבו אל רכבו של הנאשם. הנפגע הועף באוויר למרחק מספר מטרים, נפל, גופו הוטח בחוזקה במדרכה והוא התגלגל אל הכביש. כתוצאה מכך נגרם לנפגע שבר בגולגולת שכלל דימומים ושטפי דם (כמתואר בכתב האישום), אשר גרמו לו לערפול הכרה, לכאבים, לבחילות והקאות והצריכו טיפול רפואי במסגרת אשפוז בבית חולים למשך שלושה ימים.

תסקיר שירות המבחן

5. על-פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם יליד 1989, בן 33, נשוי ואב לילד כבן 3, גר עם משפחתו בעין נקובא, עובד במוסך ובשעות הערב הוא עובד בבית קפה בבעלות אביו. הוא המפרנס היחיד במשפחה. במשפחת המוצא, הוא הבן השני מבין חמישה ילדים. אביו גמלאי של משטרת ישראל ומוכר כנכה צה"ל מטעם משרד הביטחון. הנאשם תיאר את קשריו עם אביו כטובים ומכבדים, אך הדגיש את אכזבת אביו ממנו בשל העבירות שעבר. הקשר עם אמו חם ותומך. לדברי הנאשם, אורח חיי בני משפחתו נורמטיבי.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד, ללא תעודת בגרות. הוא נשר מהלימודים לאחר 11 שנות לימוד, אך בלחץ משפחתו חזר להשלים את לימודיו. לאחר מכן עבד בעבודות שונות, תחילה במסעדה, לאחר מכן במוסך של חברה המפעילה תחבורה ציבורית ובהמשך פתח בתי קפה, שבהם עבד בעיקר בשעות הערב. העסק שהקים היה רווחי ובעקבות התבססותו הכלכלית החל להתחבר עם אנשים שהתנהלותם, כהגדרתו, "לא ישרה". הוא חש מנוצל ולאחר מאסרו הראשון, נאלץ לסגור את בתי הקפה. כיום הוא מנהל את בית הקפה שעבר לבעלות אביו, דבר המאפשר לו לפרוע חובות שצבר בתקופת מאסרו.

הנאשם נישא בגיל 21. לפני כשלוש שנים נולד בנם לאחר טיפולי פוריות ממושכים, שהיו כרוכים במשברים שונים. כיום הוא רואה את קשריו הזוגיים כמשמעותיים ומעצימים ואף תפקודו כאב משמעותי וחשוב עבורו.

6. לחובת הנאשם הרשעה קודמת בעבירת חבלה במזיד לרכב ומתן אמצעי לביצוע פשע. בעקבותיה הוא החל תהליך טיפולי-שיקומי, אך במהלכו נעצר בשל העבירה הנדונה. בסופו של דבר הוא נדון לשנת מאסר בפועל, החל מחודש אוקטובר 2020, אשר קוצרה לתשעה חודשים בעקבות ערעור שהגיש. לאחר שחרורו מהמאסר, השתלב ביוזמתו בקבוצה טיפולית מטעם הרשות לשיקום האסיר, המיועדת לאסירים משוחררים שנשאו בתקופות מאסר קצרות, שפעילותה החלה ביום 1.11.2021. על-פי הדיווח שהתקבל, הנאשם התמיד בהשתתפותו בקבוצה והשתתף בה באופן פעיל. ביום 21.12.2021 הוא שולב גם בקבוצת 'אמת' מטעם הרשות לשיקום האסיר במחוז ירושלים, הפועלת אחת לשבוע ומטרתה הפחתת רמת הסיכון להישנות עבירות ושינוי דפוסי מחשבה והתנהגות עברייניים. גם מקבוצה זו התקבל דיווח שלפיו הנאשם מתמיד בהשתתפותו, מגלה מחויבות ורצינות וכן כי ניכר שהוא עובר במסגרתה תהליך משמעותי. אף כי ייצב את שגרת חייו, שיקם קשרים עם סביבתו ואף ניכרת יכולתו להתבונן באופן ביקורתי על אופן התנהלותו קודם למאסרו.

הנאשם שולב גם בתכנית 'בגובה העיניים', המלווה את האסיר המשוחרר ומעודדת את השתלבותו החיובית בחברה. תכנית זו פועלת באמצעות יצירת קשר לא פורמאלי של מתנדב, המלווה את האסיר המשוחרר בתמיכה, הכוונה וייעוץ ובחיזוקו בהתאם לצרכיו האישיים. הנאשם תיאר את הקשר שלו עם המתנדב, המעודד אותו להמשיך להתמיד בטיפול הקבוצתי, כמשמעותי מאד עבורו.

7. הנאשם הסביר את העבירה הנדונה על רקע אירוע קטטה בין חמולות. לדבריו, בן דודו ביקש את עזרתו והוא נענה לבקשתו בלי לשקול את תוצאות מעשיו ואת השלכותיהם. במהלך האירוע הוא חש מאוים וכדי להימלט ממקום ההתקהלות, הגביר את מהירות נסיעתו. על-פי טענתו, הפגיעה בנפגע, שהוא קרוב משפחתו, לא הייתה מתוכננת וכי הוא חש חרטה על הנזק שנגרם לו. עוד הוסיף, כי נערכה 'סולחה' ביניהם וכי כיום הם בקשר קרוב וחיובי. שירות המבחן הוסיף כי משיחה שנערכה עם הנפגע עלה כי הוא אינו מרגיש שהפגיעה בו הייתה מכוונת, הוא מבין שנסיונות האירוע לא אפשרו לנאשם להפעיל שיקול דעת והוא אף חיזק את דברי הנאשם כי מאז הסולחה יחסיהם קרובים וכי יש ביניהם קשר טוב על בסיס יומיומי.

8. בעניין גורמי הסיכון להישנות עבירות ציין שירות המבחן כי מאז צעירותו נטה הנאשם להתנהלות אימפולסיבית ולצורך בנראות ובסימני סטטוס חיצוניים, אשר בין השאר התבטאו בנשירתו מהלימודים וביחסים בינאישיים שאינם מיטיבים. כך עולה אף מהתנהלותו האלימה החוזרת, תוך קושי להסתייע בגורמי אכיפת החוק. כן נשקלה חומרת העבירה וההשלכות שעלולות היו להיות לה. לעומת זאת, גורמי הסיכוי לשיקום הנאשם הם הכרתו באחריות לעבירה, החרטה שהוא מביע על מעשיו, הכרתו את חומרת המעשים, האמפתיה שהוא מגלה כלפי הנפגע ונכונותו להבנת התנהגותו שעמדה בבסיס העבירה. כמו כן, לצד קשייו הלימודיים בצעירותו, הוא נענה לסמכות אביו, שומר על יציבות תעסוקתית ומגלה אחריות בתפקודו כאב משפחה ומפרנס. כיום הנאשם משולב בתהליך טיפולי משמעותי וארוך טווח, שאליו פנה ביוזמתו. על-פי הדיווחים שהתקבלו מהמסגרות הטיפוליות וכמפורט לעיל, הוא משתף פעולה, ניכרת התקדמותו במסגרת הטיפולית ואף ניכרים מאמציו לשינוי אורח חייו ולשיקום חייו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מכיר באחריותו לעבירה, מבטא נכונות להמשך הטיפול השיקומי ולהסתייעות בו. על-פי הערכתם, המשך השתלבותו במסגרות הטיפוליות אף יצמצם את הסיכוי להישנות מעורבות פלילית מצדו. לפיכך הומלץ להשית עליו ענישה אשר תאפשר את המשך תעסוקתו הסדירה לפרנסת משפחתו ולכיסוי חובותיו. בהתאם לכך הומלץ להשית עליו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות, להעמידו בצו מבחן למשך שנה, לשם המשך השתתפותו במסגרות הטיפוליות, מאסר מותנה מרתיע ומציב גבולות וחיוב בתשלום פיצוי לנפגע.

הראיות לעונש

9. **הראיות לעונש מטעם המאשימה: רישום פלילי ורישום פלילי בעבירות תעבורה (ת/13).** כאמור בתסקיר שירות המבחן, לחובת הנאשם הרשעה משנת 2020 בעבירת חבלה במזיד לרכב ובעבירת מתן אמצעים לביצוע פשע. לחובתו גם שלוש הרשעות בעבירות תעבורה (נסיעה ברכב לא תקין משנת 2009 ושתי עבירות נסיעה במהירות גבוהה, משנת 2019 ומשנת 2022).

10. **הראיות לעונש מטעם ההגנה:** מטעם ההגנה הוגשו מסמכים ונשמעו עדים, כלהלן.

(1) **הסכם סולחה מיום 10.8.2019, בין משפחת הנאשם למשפחת הנפגע (נ/1).**

(2) **מכתב מטעם עובדת סוציאלית, רכזת אזורית במחוז ירושלים והדרום ברשות לשיקום האסיר, מיום 26.6.2022 (נ/2):** תואר התהליך הטיפולי-שיקומי שבו שולב הנאשם ביוזמתו וכן פורטו הדיווחים החיוביים שהתקבלו ממנחי הקבוצות, כמתואר בתסקיר שירות המבחן. עם זאת הובהר, כי אם יינתן צו מבחן, יועבר המשך הטיפול אל שירות המבחן.

(3) **מכתבו של המעסיק של הנאשם במוסך שבו הוא עובד, מיום 4.7.2022 (נ/3):** המעסיק של הנאשם תיאר את מקצועיותו ואת יחסי האנוש הטובים שלו וכן הוסיף, כי מהיכרותו את משפחת הנאשם, הוא בעל משפחה למופת (נ/3).

(4) **מכתבו של נציג כפר עין נקובא במועצה האזורית מטה יהודה, מיום 20.9.2021 (נ/4):** תוארו האירוע והסולחה אשר נטען כי נערכה לאחר שהמשטרה מינתה נציגים ומכובדים של הכפר לשם עריכתה ולשם שמירת השקט. עוד נאמר, כי מאז עריכת הסולחה, הפכו יחסי הנאשם והנפגע להיות טובים וקרובים.

(5) **עדותו של הנפגע, מוחמד עבדאללה:** לדבריו, האירוע לא נגרם בעטיו של הנאשם, אלא היה זה סכסוך בין משפחות, אשר במהלכו היו אנשים שכיסו את פניהם, החזיקו מקלות ותקפו את רכבו של הנאשם. הנפגע הוסיף, כי הוא סולח לנאשם, כי נערכה ביניהם 'סולחה' וכי "מה שקרה קרה". היום הנאשם הוא כמו אח עבורו והוא מבקש שלא יישלח למאסר, מאחר שזה רק יחזיר את הבעיות שהיו והוא לא מעוניין בכך.

(6) **עדותו של אביו של הנאשם, מר מאהר עבדאללה:** אביו של הנאשם סיפר שכיום הוא גמלאי של המשטרה לאחר ששירת בשורותיה במשך כעשרים שנה וכי הוכר כנכה צה"ל. לדבריו, היה מעדיף שלא להגיע לבית המשפט ובכל מקרה, היה מעדיף להיות בצד המותקף ולא בצד התוקף, אשר נעצר ומסתבך. הוא הבהיר לנאשם כי הוא יהיה נגד כל מי שיעשה בעיות וכי יתמוך בצד של הנפגע שנתקף. חלפו שלוש שנים מאז האירוע וכיום, הוא, בני משפחתו ובהם הנאשם, אינם מעורבים באירועים עם איש, אלא יוצאים מביתם רק לעבודה. אביו של הנאשם הוסיף, כי לאחר תשע שנים של טיפולי פוריות מורכבים נולד בנו של הנאשם, כי הנאשם הוא אדם אהוב שהמעסיק שלו מאד אוהב אותו. עתה הוא מבקש לשקם את חייו ואמנם חל אצלו שינוי מהותי, "מקצה לקצה", שאף הפתיע אותם. הוא ביקש להתחשב בתקופת מעצרו של הנאשם במשך כחודש וחצי ובמעצר הבית הממושך שבו שהה. לדבריו, עתה מבקש הנאשם לבנות את משפחתו ללא בעיות. עוד הוסיף, כי הוא מוכן להתחייב להשגיח על הנאשם ולפקח עליו כדי שכל התנהלותו תהיה תקינה. את דבריו סיים אביו של הנאשם באמירתו כי עצם הגעתו אל בית המשפט "עשתה אותו חולה" וכי אינו מעוניין להגיע שוב אל בתי המשפט ולכלות את כספו על הליכים משפטיים. משפחתו היא משפחה מכובדת, שאינה מעורבת בפלילים. הוא ביקש אפוא, להימנע מהשתת עונש מאסר בפועל על בנו.

טענות הצדדים ודברי הנאשם

טענות המאשימה

11. בא-כוח המאשימה טען כי אמנם הנאשם הודה במסגרת הסדר הטיעון, אך הדגיש כי היה זה לאחר שמיעת כל פרשת התביעה ורוב פרשת ההגנה. בעניין הערכים החברתיים אשר נפגעו מהעבירה טען, כי בעוברו עבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, פגע הנאשם בערך ההגנה על שלמות הגוף ועל הביטחון האישי. בטיעונו הדגיש, כי לא אחת נקבע כי פגיעה באמצעות רכב שקולה לפגיעה באמצעות נשק. כן הפנה אל הפסיקה אשר שבה והדגישה את צורך בעקירת נגע האלימות מן השורש, תוך קביעה כי על הענישה בשל עבירות אלימות לכלול בדרך כלל מאסר בפועל, כפי שבין השאר נקבע, בע"פ 3863/09 **מדינת ישראל נ' חסן** (10.11.2009).

בעניין נסיבות מעשיי העבירה טען בא-כוח המאשימה, כי הנאשם השתמש ברכב ככלי נשק, נוסף על הצטיידותו באלה וכי יש בכך כדי להחמיר את מעשיו. חומרת מעשיו אף מתבטאת בתוצאת המעשה ובנזק שנגרם לנפגע, אשר כלל שבר בגולגולת וכי אף עלול היה להיגרם נזק חמור מזה שנגרם. עוד הדגיש, כי הנאשם נסע אל זירת האלימות ביוזמתו, אך נשקלה גם העובדה שהוא נסע אל עבר קבוצת הולכי הרגל, בעודו חש באופן סובייקטיבי כי היה נתון בסכנה אשר נבעה מהימצאות רעולי הפנים במקום, שאחזו בכלי תקיפה שונים.

12. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות, הפנה בא-כוח המאשימה אל גזר הדין בת"פ (מחוזי ירושלים) 46746-06-19 **מדינת ישראל נ' אבו סנינה** (30.6.2020) (להלן - **עניין אבו סנינה**), שהערעור בעניינו נדחה, לאחר שהמערער חזר בו מהערעור בהמלצת בית המשפט העליון (ע"פ 5681/20 **אבו סנינה נ' מדינת ישראל** (1.12.2020)). לטענתו, דובר בנסיבות דומות ובהרשעה באותה עבירה ואף באותו עניין הנאשם היה "תחת מתקפה" במצב של מעין הגנה עצמית, אך בשונה מהמקרה הנדון, היו שני נפגעים. נקבע מתחם עונש בין 18 ל-48 חודשי מאסר. על הנאשם הושתו 22 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצויים לשני הנפגעים.

13. בעניין הסולחה שנערכה טען בא-כוח המאשימה, כי עריכתה מבורכת, אך לא אחת נקבע כי סולחה והשכנת שלום אינם תחליף לעונש. אשר לתסקיר שירות המבחן טען, כי אמנם יש בו כדי ללמד על הכרת הנאשם באחריותו למעשים ועל השתלבותו בתהליך שיקומי וטיפולי ומכאן אף ההמלצה להסתפק בשל"ץ. עם זאת הוסיף, כי לא ניתן להתעלם מכך שהודאת הנאשם הייתה רק לקראת סיום פרשת ההגנה וכי לנוכח חומרת המעשים, אין הצדקה לסטייה קיצונית מהעונש הראוי. כמו כן, מאחר שהתהליך הטיפולי שבו משתתף הנאשם הוא מטעם הרשות לשיקום האסיר, התהליך לא ייפגע אם יימשך במסגרת שירות בתי הסוהר.

בא-כוח המאשימה הדגיש, כי הענישה בנסיבות דומות היא בדרך כלל בין כשלוש לכארבע שנות מאסר בפועל, אך המאשימה הסכימה לעתור להשתת עונש אשר לא יעלה על שמונה-עשר חודשי מאסר. כן עתר להשית על הנאשם מאסר מותנה, פיצוי לנפגע ופסילת רישיון נהיגה.

טענות ההגנה

14. בא-כוח הנאשם טען כי כתב האישום המתוקן מתאר נסיבות חריגות לקולה ולטענתו, מטעם זה נאותה המאשימה לעתור לעונש שלא יעלה על שמונה-עשר חודשי מאסר בפועל, ללא הגבלת טענותיה של ההגנה ותוך הצהרה כי מעשה הנאשם לא היה מכוון.

לטענתו, הרקע לאירוע היה קטטה בין שני פלגים, אשר לא הייתה קשורה אל הנאשם. אין מחלוקת על כך שהנאשם הצטייד באלה, אך הוא לא הואשם בכוונה להשתמש בה. הסברו בעדותו היה כי משפחתו ספגה אלימות קשה וכי הוא רצה לסייע ולכן היה בדרכו אל בן דודו. כמתואר בכתב האישום, במקום היו אנשים, בהם הנפגע, שהיו רעולי פנים. חלקם החזיקו כלי תקיפה וניכר היה כי פניהם היו למלחמה. בסרטון שהוצג בישיבת ההוכחות ניתן היה לראות כי לפני שהנאשם חלף עם רכבו, אותם רעולי פנים משכו משטח עץ אל מרכז הכביש כדי להכשיל את מעברו. חלק מאלו שנסעו לפניו הצליחו לפלס את דרכם בין ההמון ולברוח, אך הנאשם פגע בנפגע. לא היה זה אירוע מתוכנן ואף אין מדובר במי שהחליט לעבור עבירה, אלא העבירה נעברה בעת שהנאשם ניסה לברוח מההמון בדרך הבטוחה ביותר. אמנם הוא טעה בהפעלת שיקול דעתו, הוא אף יכול היה לנהוג אחרת, אך מעשיו נעשו מתוך פחד, כפי שאמר בהודעה שמסר במשטרה.

15. בא-כוח הנאשם הוסיף כי פגיעת הנפגע לא הייתה פשוטה ובעטיה הוא אף אושפז בבית חולים. עם זאת, לטענתו, מעשה הנאשם מתקרב לסייג לאחריות פלילית, בכך שניסה להתגונן לנוכח אוזלת ידה של המשטרה, כפי שטען בתחילה וכפי שאף עלה מהעדויות. כך למשל, קצין המשטרה העיד כי המשטרה הגיעה אל המקום רק בחלוף כשעתיים, בעוד האזרחים שהיו במקום, בהם הנאשם, חשו כי אינם מוגנים וכי עליהם להגן על עצמם.

16. בעניין מתחם העונש טען בא-כוח הנאשם, כי יש לקבוע זאת תוך מתן משקל לעובדות העומדות ברקע העבירה, כמתואר בכתב האישום. לטענתו, בעניין **אבו סינינה** דובר בנסיבות שונות מאחר שאמנם גם באותו עניין הנאשם הותקף, אך לאחר שהאירוע כבר הסתיים הוא חזר אל המקום רק כדי לפגוע באחרים ואמנם פגע בשניים, בהם

אדם כבן 80. זאת בשונה מהמקרה הנדון, שבו העבירה נעברה בעת שהנאשם ניסה לעבור במקום שבו עמדו אנשים עם כלי תקיפה. לטענתו, אף יש לשקול את העובדה שהנפגע הוא בן דוד של הנאשם, שהפך לחבר שלו וכי הוא עצמו מבקש שלא להשית עליו מאסר בפועל. עוד הפנה בא-כוח הנאשם אל מכתבו של נציג הכפר במועצה האזורית (נ/4), המסביר כי שליחת הנאשם למאסר עלולה לפגום ביציבות הסולחה, אשר הביאה לרגיעה בכפר. לטענת בא-כוח הנאשם, לא תמיד הסכמי סולחה מחזיקים מעמד, אך הסולחה שנערכה בנסיבות הנדונות מחזיקה מעמד כבר כשלוש שנים.

17. בעניין נסיבותיו של הנאשם טען בא-כוחו, כי לחובתו הרשעה אחת קודמת, אך ישנה טעות ברישום, מאחר שהעבירה היא משנת 2016 (ולא משנת 2017). במסגרת הערעור נקבע כי העונש יקוצר לתשעה חודשי מאסר בעבודות שירות, אך מאחר שדובר ב"סכסוך טרי" הממונה על עבודות שירות קבע כי הנאשם אינו מתאים לכך ולכן הוא נשא במאסר בפועל (ע"פ 1981/20, פסק דין משלים מיום 20.8.2020 ופסק-דין (מתוקן) מיום 23.9.2020). מבחינת לוח הזמנים, האירוע הנדון היה בחודש אוגוסט 2019 וכי עונש המאסר היה מחודש אוקטובר 2020 עד חודש מאי 2021, אז הוא שוחרר שחרור מינהלי. מאז הוא משולב בתכנית שיקומית ארוכת טווח מטעם הרשות לשיקום האסיר, שאליה פנה ביוזמתו וכמתואר בתסקיר, הוא משתף פעולה באופן מלא. כמו כן וכאמור בתסקיר, בנו נולד לאחר תשע שנות טיפולי פוריות מורכבים וכיום הנאשם עובד באופן מסודר ומפרנס את משפחתו.

18. בא-כוח הנאשם טען אפוא, כי יהיה זה נכון לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהימנע מעצירת התהליך הטיפולי והשיקומי שהנאשם מצוי בעיצומו. לטענתו, נסיבות העניין מצדיקות חריגה ממתחם העונש מטעמי שיקום בהתאם להוראת סעיף 40(ד)(א) בחוק. כן טען, כי אף ניתן להסתפק בצו מבחן, אשר יאפשר לשוב ולגזור את עונשו של הנאשם, אם ימעד. לחלופין ביקש כי יושת מאסר בעבודות שירות, תוך התחשבות בתקופת המעצר ובתקופת מעצר הבית. עוד ביקש להימנע מפסילת רישיון הנהיגה של הנאשם, מאחר שהדבר יפגע ביכולתו להגיע אל מקום עבודתו ולהמשיך להשתתף בתהליך השיקומי. אף יש להתחשב בחלופי שלוש שנים מאז האירוע ובכך שבמהלך הוא לא נפסל מלנהוג.

19. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת, הפנה בא-כוח הנאשם אל חמישה פסקי-דין, אשר בכולם דובר בהרשעה על-פי הודאה במסגרת הסדר טיעון בעבירת חבלה או פציעה בנסיבות מחמירות, ובכולם נקבע עונש מאסר למשך מספר חודשים, בפועל או בעבודות שירות, כלהלן:

ע"פ 6285/15 **עוכל נ' מדינת ישראל** (19.5.2016) - העבירה נעברה באמצעות רכב. נקבע מתחם עונש בין 7 ל-24 חודשי מאסר והושתו 8 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, פסילת רישיון נהיגה בפועל ופסילה מותנית. הערעור נדחה.

ת"פ (מחוזי ירושלים) 60043-05-18 **מדינת ישראל נ' חמאד** (26.1.2020); ע"פ 1855/20 **חמאד נ' מדינת ישראל** (14.11.2020) - נקבע מתחם עונש בין 12 ל-48 חודשי מאסר. הושתו 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי לנפגע בסך 40,000 ₪. בערעור הומר המאסר ל-9 חודשי עבודות שירות.

ע"פ 9147/17 אבו עביד נ' מדינת ישראל (20.9.2018) - נקבע מתחם עונש בין 10 ל-24 חודשי מאסר. הושתו 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי לנפגע בסך 5,000 ₪. בערעור נקבע כי המאסר יומר ב-6 חודשי עבודות שירות.

ע"פ 1508/16 אמסלם נ' מדינת ישראל (18.8.2016) - נקבע מתחם עונש בין 12 ל-36 חודשי מאסר. משיקולי שיקום הושתו 8 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס בסך 10,000 ₪ ופיצוי לנפגע בסך 10,000 ₪. ברוב דעות נקבע בערעור כי עונש המאסר יופחת ל-6 חודשי עבודות שירות.

ע"פ 9468/07 שלאבנה נ' מדינת ישראל (9.3.2009) - הושתו 14 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה. במסגרת הערעור נקבע ברוב דעות, כי עונש המאסר בפועל יופחת ל-10 חודשים.

דברי הנאשם

20. בתום הטיעונים לעונש אמר הנאשם את הדברים הבאים: "אני מבין את הטעות שעשיתי. אני עשיתי דרך ארוכה לשיקום ועד עכשיו אני מצליח. אני עובר טיפול ורואה שיש פה שינוי. מאז האירוע לא הייתי בשום חקירה ואני לא רוצה להיכנס לכלא. כלא לא עוזר ורק הורס את החיים". הנאשם ביקש הזדמנות נוספת וכן ביקש שיתאפשר לו לגדל את בנו ולהיות עם אשתו. בעניין הנפגע הוסיף, כי הוא חבר שלו וכי הוא מוכן לפצות אותו על פגיעתו.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

21. **הערכים החברתיים שנפגעו מהעבירה ומידת הפגיעה בהם:** הנאשם הורשע על-פי הודאתו בעבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, אשר נעברה באמצעות הרכב שבו נהג. הערכים הנפגעים מעבירה זו, הם בטחונו של אדם וזכותו לשלמות הגוף ולכבוד.

עבירות אלימות בכלל ובייחוד אלו הנעברות תוך שימוש בנשק קר, לרבות באמצעות רכב, הן חמורות, אשר לא אחת תוצאתן קשה. כפי שטען בא-כוח כוח המאשימה, פגיעה באמצעות כלי רכב שקולה לפגיעה באמצעות כלי נשק. "כלי רכב נועד להפקת תועלת מסוימת ואינו מיועד לשמש ככלי נשק לפגיעה בשלמות גופם ובחיייהם של בני אדם" (ע"פ 615/12 שושן נ' מדינת ישראל (14.2.2013), כבוד השופט י' דנציגר פסקה 6). כך נאמר בעניין החומרה הנעוצה בפגיעה מכוונת באמצעות כלי רכב ובעניין הצורך בהחמרת עונשם של עוברי עבירות אלימות בדרך זו:

"כוחו של אדם להרוס את חיי הזולת בהחלטה שנתגבשה תוך זמן קצר ביותר, באמצעות שימוש בכלים נגישים לכל ושייעודם חיובי במקור, הינו המחיר שכנראה החברה נאלצת לשלם כתוצאה

מהמצאת כלים שכאלו. לצערנו, יום-יום אנו לומדים מחדש, בצורה כואבת, שהרכב הוא כלי העונה על התיאור האמור. ברם, אין אנו עוסקים בתאונה. ברובד המשפטי, המערער לא התרשל... הטלת עונש מאסר בפועל לתקופה ארוכה נדרשת במקרים מעין אלו כדי לתת ביטוי לאינטרס החברתי העליון של הגנה על חיי הפרט" (ע"פ 960/09 אבני נ' מדינת ישראל (29.7.2010), כבוד השופט נ' הנדל, פסקה 6).

בהתחשב בעובדה שלא יוחסה לנאשם כוונה ובנסיבות שאליהן נקלע, כפי שהשתקפו מתיעוד המעשה בסרטון שהוצג במהלך שמיעת ההוכחות, וכן בהתחשב בכך שלנפגע לא נותר נזק בלתי הפיך, ניתן לומר כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים בנסיבות הנדונות היא בינונית.

22. **מדיניות הענישה הנהוגה:** בחינת הפסיקה בעניין מדיניות הענישה הנהוגה בשל הרשעה בעבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות (סעיפים 333 ו-335 בחוק), מעלה מנעד ענישה רחב יחסית, המשתנה בהתאם לחומרת הנסיבות. כך למשל, בחמשת פסקי הדין הבאים, אשר בכולם דובר בנסיבות שבהן העבירה נעברה באמצעות סכין והנאשמים היו נעדרי הרשעות קודמות, טווח הענישה הוא בין כשנתיים לכשלוש שנות מאסר: ע"פ 6384/12 גינון נ' מדינת ישראל (6.5.2013) - הושתו 3 שנות מאסר וענישה נלווית, לרבות פיצויים לנפגע בסך 50,000 ₪; ע"פ 4631/13 מדינת ישראל נ' כרים (25.12.2014) - על נאשם אחד הושתו 40 חודשי מאסר ועל השני 28 חודשי מאסר. שניהם חויבו בפיצוי הנפגע בסך 25,000 ₪; ע"פ 1929/12 מדינת ישראל נ' מחאמיד (24.4.2012) - ערעור המדינה התקבל והעונש הוחמר מ-24 ל-36 חודשי מאסר; ע"פ 2037/13 מחאג'נה נ' מדינת ישראל (26.6.2013) - נקבע מתחם עונש בין 2 ל-5 שנות מאסר והושתו 30 חודשי מאסר בפועל. הערעור נדחה; ע"פ 5200/16 כבוב נ' מדינת ישראל (3.11.2016) - נקבע מתחם עונש בין 20 ל-48 חודשי מאסר והעונש הועמד על 24 חודשי מאסר. הערעור נדחה.

כמו כן נבחן פסק הדין בעניין אבו סנינה, שאליו הפנה בא-כוח המאשימה, תוך מתן משקל לדמיון בין הנסיבות שנדונו שם לבין הנסיבות הנדונות, אך גם לשוני בין המקרים, כמפורט לעיל.

23. **נסיבות מעשה העבירה:** נסיבות מעשה העבירה אשר נשקלו הן בעיקרן העובדה שלפיה, אפילו הפגיעה בנפגע באמצעות הרכב לא הייתה מעשה מתוכנן, לא ניתן להתעלם מכך שבפועל הנאשם יצא עם רכבו, מצויד באלה, מתוך מטרה להתערב בקטטה שהוא לא היה צד לה, בעודו בגדר "מתעבר על ריב לא לו" (משלי כו, יז). עם זאת, ניתן משקל גם לתחושתו הסובייקטיבית, כי נקלע אל מצב של סכנה, לנוכח הימצאות בני הקבוצה היריבה על הכביש, בעודם רעולי פנים ומצוידים בכלי תקיפה שונים. כן נשקלה חומרת הפגיעה בנפגע, לרבות העובדה שעלולה הייתה להסתיים באופן חמור יותר, אך גם ניתן משקל לכך שלא נגרם נזק בלתי הפיך. בנוסף לכך נשקלה העובדה שהנאשם יכול היה להבין את מעשיו, את הפסול שבהם וכפי שעולה מהסרטון המתעד את המעשים, הוא אף יכול היה להימנע מהפגיעה בנפגע.

24. **קביעת מתחם העונש ההולם - סיכום:** לנוכח כל האמור, בהתאם לעיקרון ההלימה ותוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות העבירה, כפי שכל אלו פורטו לעיל,

מתחם העונש ההולם בנסיבות הנדונות הוא בין **שניים-עשר לשלושים חודשי מאסר בפועל**.

גזירת עונשו של הנאשם

25. **נסיבותיו של הנאשם:** נסיבותיו של הנאשם, אשר אינן קשורות במעשה העבירה ואשר נשקלו, הן אלו:

ראשית, לנאשם הרשעה קודמת אשר נעברה קודם לעבירה הנדונה. לצד זה נשקלה העובדה העולה מתסקיר שירות המבחן, כי עד אותה עבירה, ניהל הנאשם אורח חיים נורמטיבי, עבד לפרנסתו באופן מסודר והוא אף ממשיך בכך לאחר שנשא בעונש שהושת עליו.

שנית, הנאשם מפרנס יחיד של משפחתו ולפני כשלוש שנים הפך לאב לאחר טיפולי פוריות מורכבים שנמשכו קרוב לעשור. נראה כי עונש מאסר עלול לפגוע בנאשם, במשפחתו ובבנו הפעוט.

שלישית, לזכות הנאשם נזקפו הודאתו, הכרתו באחריותו למעשים, הצער והחרטה שהביע ונכונותו לפצות את הנפגע. עם זאת, נשקלה עובדת הודאתו המאוחרת, לקראת תום שמיעת פרשת ההגנה, כך שבפועל לא היה בהודאתו משום חיסכון בזמן שיפוטי.

רביעית, הנאשם הכיר בצורך להשתלב בתהליך שיקום, שאליו פנה מיוזמתו. מהדיווחים אשר פורטו במכתב מרשות שיקום האסיר ובתסקיר שירות המבחן, עולה כי הנאשם נרתם באופן רציני לקבוצות הטיפול ולמסגרות הטיפול השונות שבהן שולב. הוא מתמיד בהשתתפותו בהן ואף עולה כי השפעתן ניכרת בשינוי המשמעותי שחל בהתנהלותו. ניתן משקל גם לדברי אביו בדבר השינויים שחלו אצל הנאשם לנוכח התהליך הטיפולי והשיקומי וכן נשקל שיקום יחסיו עם הנפגע, בן דודו, לקרבה שנוצרה ביניהם ולבקשת הנפגע להימנע מהשתתפותו במאסר בפועל על הנאשם.

חמישית, מאז האירוע חלפו שלוש שנים. כמו כן, ניתן משקל לכך שהנאשם שהה במעצר במשך כארבעים יום (מיום 3.8.2019 עד יום 12.9.2019), לאחר מכן שהה במעצר בית מלא במשך כארבעה חודשים (עד יום 15.1.2020), ולאחר מכן במעצר בית חלקי במשך כחמישה חודשים וחצי, אשר במהלכם הורשה לצאת מביתו רק אל מקום עבודתו (עד יום 28.6.2020). עם זאת וכזכור, מיום 22.10.2020 עד חודש מאי הוא נשא בעונש מאסר בשל ההליך הקודם.

26. **משקלה של הסולחה:** ההגנה העניקה משקל רב ל'סולחה' שנערכה בין משפחת הנאשם למשפחת הנפגע. מהמסמכים שהוגשו בעניין כמפורט לעיל, אף ניכר כי ככל הנראה אף למשטרה הייתה מעורבות מסוימת בעריכתה וכי אף נושאי תפקידים ציבוריים בכפר ראו בכך חשיבות רבה. עם זאת, כפי שטען בא-כוח המאשימה בצדק, עריכת סולחה והשכנת שלום הם ללא ספק חשובים ומבורכים, אך משקלם בעניין קביעת העונש מועט, אם בכלל.

לא אחת נקבע כי הליך 'סולחה' הוא בגדר כלי לבר-משפטי שמטרתו פיוס בין הנצים, אך משקלו לעניין קביעת העונש

מוגבל ומועט (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח (5.11.2019), כבוד השופט י' אלרון, פסקה 21-22 (להלן - עניין סובח)). ראו סקירה נרחבת של הפסיקה והספרות בעניין הסכמי סולחה בע"פ 6496/21 ריאן נ' מדינת ישראל (20.12.2021), כבוד השופט ג' קרא, פסקאות 13-15 (להלן - עניין ריאן)). עם זאת, הסכם הסולחה הנדון (נ/1), אינו כולל התחייבות כלשהי מצד הנפגע או הנאשם, כך שדומה כי תכליתו העיקרית הייתה להביא להרגעת הרוחות, וככל הנראה השיגה את מטרתה.

27. **גזירת עונשו של הנאשם:** איזון כל השיקולים האמורים, שקילת עמדת המאשימה אשר על-פי הסדר הטיעון עתרה להשתת עונש שלא יעלה על שמונה-עשר חודשי מאסר וכן שקילת טענותיה של ההגנה, מובילים להעמדת עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש. זאת לצד מאסר מותנה שימשש גורם מרתיע מפני חזרתו לעבור עבירות אלימות ותוך חיובו בפיצוי הנפגע.

28. **חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום:** לצד קביעת מיקום עונשו של הנאשם בגדרי מתחם העונש, נמצא כי בנסיבות העניין ישנה הצדקה לחריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום, בהתאם להוראת סעיף 40ד(א) בחוק, המאפשר זאת אם הראה הנאשם כי השתלב בהליך שיקום שהסתיים או כי ישנו סיכוי של ממש שישתקם.

בפסיקת בית המשפט העליון נמנו שיקולים שאותם נדרש בית המשפט לבחון בטרם יקבע כי יש לחרוג ממתחם העונש משיקולי שיקום. בכלל זה "המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה" (ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.2018), כבוד השופטת ד' ברק-ארז, פסקה 24 (להלן - עניין קרנדל), וכן ראו את פסקי הדין הנזכרים שם).

עם זאת הודגש, כי "על הנאשם להציג עובדות וראיות לסיכויי השיקום, להבדיל מטענות בעלמא", בין השאר באמצעות תסקיר שירות המבחן (עניין קרנדל, פסקה 23). כך גם הוטעם, כי אין די בהתקיימותו של שיקול זה או אחר מבין השיקולים האמורים, מאחר שחלקם ממילא נשקל בעת קביעת העונש בגדרי מתחם העונש (שם, פסקה 25). לשם חריגה ממתחם העונש, נדרש הנאשם להראות שינוי מהותי בהתנהלותו. לאמור, "ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על 'סיכוי של ממש לשיקום' כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי..." (שם. ראו גם: ע"פ 9147/17 אבו עביד נ' מדינת ישראל (20.9.2018), כבוד השופטת י' וילנר, 13-14).

מתסקיר שירות המבחן, ממכתב הרשות לשיקום האסיר (נ/2), מדברי אביו של הנאשם ואף מדברי הנפגע, עולה כי הנאשם השתלב בתהליך טיפולי שיקומי מוצלח, כי עשה זאת מיוזמתו ואף ניכר כי חל שינוי משמעותי בהתנהלותו וביחסו אל העבירות שעבר ואל הנפגע. הוא מביע חרטה וצער כנים על מעשיו, חש אמפתיה כלפי הנפגע וכלפי פגיעתו ומבקש לפצות אותו. על רקע כל אלו, המליץ שירות המבחן להימנע מהשתת עונש מאסר בפועל.

לנוכח חומרת המעשים ושאר השיקולים שנדונו, נראה כי לא ניתן להסתפק רק בצו מבחן, כפי שביקש בא-כוח הנאשם או רק בשירות לתועלת הציבור, כפי שהומלץ בתסקיר. עם זאת, נראה כי ישנה הצדקה לחרוג ממתחם העונש ההולם ולהשית על הנאשם מאסר בעבודות שירות בהתאם לחוות דעתו של הממונה על עבודות שירות. זאת לצד ענישה מותנית מרתיעה, חיוב בתשלום פיצוי לנפגע וצו מבחן, אשר באמצעותו יוסיף שירות המבחן ללוות את הנאשם בתהליך שיקומו.

29. **פיצוי לנפגע:** סכום הפיצוי נקבע תוך מתן משקל להיקף פגיעת הנפגע, כמתואר בכתב האישום, ולרצון שהביע הנאשם לפצות אותו. אך לצד זה נשקלה גם העובדה שכידוע וכפי שנקבע לא אחת, אין מדובר בפיצוי אשר נועד למצות את כלל הסעדים האזרחיים העשויים לעמוד לנפגע וכי בעיקרו זהו פיצוי סמלי בעל משמעות חינוכית (רע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל (8.8.2007), כבוד הנשיאה ד' ביניש, פסקה 21).

30. **נושא פסילת רישיון הנהיגה:** העבירה הנדונה אמנם נעברה תוך שימוש ברכב ובמהלך נהיגת הנאשם ברכבו ולכן יש בסיס ראוי לבקשת המאשימה להורות על פסילת רישיון הנהיגה שלו. עם זאת, נשקלו גם השיקולים הבאים, אשר נראה כי הם מצדיקים להימנע מפסילת רישיון הנהיגה של הנאשם: **ראשית**, דומה כי יש ממש בטענת בא-כוח הנאשם כי פסילת רישיון הנהיגה תקשה על הנאשם להוסיף ולהשתתף בתהליך השיקום ולצד זה לפרנס את משפחתו; **שנית**, ניתן משקל לטענתו הנוספת של בא-כוח הנאשם, כי מאז האירוע חלפו שלוש שנים אשר במהלכם לא נשלל רישיון הנהיגה של הנאשם ולכן נראה כי ניתן להימנע מכך עתה. **שלישית**, הודעת הצדדים על הסדר הטיעון כללה הסכמה כי המאשימה תעתור להשתת עונש מאסר בפועל, מאסר מותנה וחיוב בפיצוי הנפגע, אך לא נאמר דבר בעניין פסילת רישיון הנהיגה.

גזר הדין - סיכום

31. לנוכח כל האמור, על הנאשם נגזרים העונשים הבאים:

א. **שישה חודשי מאסר שאותם יישא בעבודות שירות.** בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות (מיום 3.8.2022), הנאשם יעשה את עבודות השירות במרכז הרפואי הרצוג, **החל מיום 17.11.2022**, או במועד שיקבע הממונה על עבודות שירות וזאת בימים, בשעות ובפיקוח כאמור שם.

ב. מאסר מותנה למשך **ארבעה חודשים**. הנאשם יישא עונש זה אם תוך שלוש שנים מהיום יעבור עבירת אלימות מסוג פשע, או ניסיון לעבור עבירה כאמור.

ג. מאסר מותנה למשך **חודשיים**. הנאשם יישא עונש זה אם תוך שלוש שנים מהיום יעבור עבירת אלימות מסוג עוון, או ניסיון לעבור עבירה כאמור.

ד. פיצוי לנפגע בסך 7,000 ₪. הנאשם רשאי לשלם זאת בארבעה-עשר תשלומים חודשיים, שווים ועוקבים, החל מיום 1.9.2022.

ה. צו מבחן למשך שנה מהיום.

צו המבחן ניתן לאחר שבהתאם לסעיף 3 בפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, הוסברה לנאשם משמעות הצו והוא הביע את נכונותו למלא אחר הוראותיו. בהתאם להוראה זו, הוא אף הוזהר כי אם לא ימלא אחר הצו או יעבור עבירה נוספת, יהיה צפוי לעונש על העבירה שבגללה ניתן הצו.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך ארבעים וחמישה יום.

המזכירות תמציא את גזר הדין אל שירות המבחן ואל הממונה על עבודות שירות.

ניתן היום, י"א באב התשפ"ב, 8 באוגוסט 2022, במעמד הנאשם ובאי-כוח הצדדים כמפורט בפרוטוקול הדיון מהיום.

**תמר בר-אשר,
שופטת**